

7. Пезешкіан, Н. Психотерапія повсякденному житті. Тренінг вирішення конфліктів [Текст] / Носсрат Пезешкіан; переклад з нім. Ю.С. Наумової. – СПб.: Речь, 2004. – 288 с.
8. Петрушин, В.І. Неврози великого міста [Текст] / В. І. Петрушин. – М.: Академічний Проект, 2004. – 368 с.
9. Спиваковская, А.С. Профілактика дитячих неврозів [Текст] / А.С. Спиваковская. – М.: Знание, 1988. – 325 с.
10. Холмогорова, А. Емоційні розлади і сучасна культура [Текст] / А. Холмогорова, Н. Гаранян // Московський психотерапевтичний журнал. – 1999. – № 2. – С. 6.

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗБРОЇ ТА ЗАСОВІВ МАСОВОГО УРАЖЕННЯ

*Гладка В.А.
м. Полтава*

Конфлікт - це зіткнення протилежних інтересів, поглядів, гостра суперечка, ускладнення, боротьба ворожих сторін різного рівня та складу учасників. Конфлікт передбачає усвідомлення протиріччя та суб'єктивну реакцію на нього. Конфлікт передбачає усвідомлення протиріччя і суб'єктивну реакцію на нього. Будь-який соціальний конфлікт, набуваючи значних масштабів, об'єктивно стає соціально-політичним. Конфлікти відбуваються в різних сферах, набувають політичної значущості, якщо вони зачіпають міжнародні, класові, міжетнічні, міжнаціональні, релігійні, демографічні та інші відносини.

Поняття «соціально-політичний конфлікт» використовується, коли трапляються великомасштабні зіткнення всередині держав (громадянська війна, страйки), та між державами (війни, партизанські рухи).

Джерелом конфлікту є соціальна нерівність, яка існує в суспільстві та система поділу таких цінностей, як влада, соціальний престиж, матеріальні блага, освіта.

Конфлікти бувають різних видів: державні, політичні, соціальні, економічні, військові, робочі, сімейні, психологічні та навіть конфлікти із самим собою (почуття неповноцінності, низька чи висока самооцінка) та інше.

Існує дві форми перебігу конфліктів:

1. Відкрита – відверте протистояння, зіткнення, боротьба (страйки, збройні конфлікти, масові заворушення).

2. Закрита або латентна – коли відкритого протистояння немає, але точиться невидима боротьба (диверсійні та терористичні дії екстремістів, заколоти).

Конфлікт, що виникає у суспільстві (соціумі) є суспільним, або соціальним. Суб'єктами суспільних конфліктів є люди, а об'єктами та жертвами таких конфліктів у більшості випадків стають також люди.

До соціальних небезпек відносяться:

1) збройні напади, захоплення і утримання важливих об'єктів або реальна загроза вчинення таких дій;

2) замах на життя керівників держави чи народних депутатів;

3) напад, замах на членів екіпажу повітряного або морського (річкового) суден, знищення або спроба знищення таких суден, захоплення заручників із членів екіпажу чи пасажирів;

4) установлення вибухового пристрою в громадському місці, установі, підприємстві тощо;

5) знищення або викрадення вибухових матеріалів, РХБ і наркотичних речовин, зброї, боєприпасів, військової техніки тощо;

6) аварії на арсеналах, складах боєприпасів та інших об'єктах військового призначення з викидом уламків реактивних та артилерійських снарядів;

7) нещасні випадки з людьми на виробництві в горах, печерах, на воді тощо, викрадення та зникнення людей;

8) заворушення та масові безладдя на мітингах, маніфестаціях, під час страйків на стадіонах та інше;

9) сутички на політичній, релігійній, міжнаціональній, етнічній, економічній та іншій основах.

Будь-який соціальний конфлікт, який точиться між політиками та набирає значних масштабів, об'єктивно стає соціально-політичним. Такі конфлікти трапляються під час зіткнення великих мас людей, як в середині держави (страйки, громадянські війни), так і між державами з використанням, як звичайної зброї, так і засобів масового ураження.

Воєнний конфлікт - спосіб вирішення суперечностей між державами із застосуванням воєнної сили або в разі збройного зіткнення всередині держави.

Сучасним воєнним конфліктам притаманні такі риси:

1) підвищення ролі політичних, економічних, інформаційних засобів під час підготовки і в ході воєнного конфлікту;

2) збільшення ролі інформаційно-психологічних операцій у досягненні цілей воєнних конфліктів;

3) створення коаліційних і багатонаціональних сил;

4) залежність політичного рішення щодо участі у воєнному конфлікті від суспільної думки на внутрішньому та міжнародному рівнях;

5) збільшення питомої ваги дій у повітрянокосмічному просторі та розширення їх масштабів;

6) постійне вдосконалення форм і способів ведення збройної боротьби, зокрема, асиметричних дій;

7) широке застосування новітніх систем озброєння та військової техніки, високоточної зброї, засобів повітряного нападу, розвідки і радіоелектронної боротьби;

8) підвищення оперативності та якості управління в результаті переходу до глобальних інтегрованих автоматизованих систем управління військами і зброєю;

9) високий ступінь одночасного ураження військ і об'єктів на всю глибину ведення воєнних дій, широкий і швидкий маневр військами (силами) і вогнем, використання мобільних угруповань військ (сил);

10) можливість «обмеженого» застосування ядерної зброї;

11) терористичний характер військової боротьби;

12) повні руйнування найважливіших об'єктів і елементів інфраструктури країни.

Можливими наслідками від сучасних воєн і збройних конфліктів для населення і території країни є:

1) значні втрати серед цивільного населення;

2) масовий психологічний інформаційний вплив;

3) порушення систем управління;

4) параліч економіки;

5) руйнування систем життєзабезпечення;

6) виникнення масштабних осередків ураження від вторинних факторів;

7) масштабні екологічні катастрофи

Війна - це збройна боротьба між: державами (їх коаліціями) або соціальними, етнічними та іншими спільнотами; крайня ступінь політичної боротьби, ворожих відносин між певними політичними силами. Війна - складне суспільно-політичне явище, пов'язане з розв'язанням протиріч між державами, народами, національними і

соціальними групами з переходом до застосування засобів збройної боротьби, що відбувається у формі бойових дій між їх збройними силами. Бойові дії - дії військ, авіації, флоту з метою знищення живої сили, бойової техніки і військових споруд противника, оволодіння територією, яку він займав, надання протидії наступу противника, відбиття його ударів й утримання займаної своїми військами території. Бойові дії загальновійськових підрозділів й частин у сучасних умовах носять виключно динамічний та рішучий характер. Це зумовлюється збільшеною бойовою потужністю, рухливістю і маневреністю військ, і навіть застосуванням зброї масового ураження та високоточної зброї й інших нових засобів боротьби. За своїм масштабом війни діляться на світові та локальні (конфлікти).

Так, у Першій світовій війні 1914-1918 років взяло участь 38 держав, в яких було мобілізовано майже 75 млн. людей. Людські втрати склали близько 20 млн. осіб, в тому числі 500 тис. від застосування хімічної зброї, поранено і контужено майже 30 млн. Серед загиблих в середньому 80 % припало на військовослужбовців і "лише" 20 % - на цивільне населення.

У Другу світову війну 1939-1945 рр. було втягнуто 72 держави з населенням понад 1,7 млрд. - майже 75 % населення планети на той час. Загалом було мобілізовано понад 120 млн. людей. Військові дії відбувались в Європі, Азії, Африці. Загальні людські втрати в Другій світовій війні склали понад 100 млн. осіб, з них в СРСР - до 50 млн., в Німеччині - понад 13 млн., в Польщі - 6 млн., в Японії - 2,5 млн., в Югославії - 1,5 млн., у Франції - більше 600 тис. На загиблих радянських воїнів припадає до 20 млн., німецьких - 7 млн., американських - 415 тис. і англійських - 375 тис. У полоні загинуло до 5 млн. радянських воїнів. Загальне середньостатистичне співвідношення кількості загиблих для багатьох країн-учасниць Другої світової війни було наступним: 70 % припало на військовослужбовців і 30 % - на цивільне населення. Для СРСР фактично це співвідношення було 40 % до 60 %. В СРСР було повністю знищено 1710 міст та понад 70 тис. селищ. Фактично, можна говорити про те, що основною причиною виникнення воєн є прагнення політичних сил використати збройну боротьбу за досягнення різних зовнішньо- та внутрішньополітичних цілей.

Пряма мета війни полягає у нав'язуванні противнику своєї волі. При цьому нерідко ініціатори війни переслідують і непрямі цілі, як то: зміцнення своєї внутрішньополітичних позиції («маленька переможна війна»), дестабілізація регіону в цілому, відволікання і зв'язування сил противника. Для сторони, що зазнає агресію з боку супротивника, метою війни є: забезпечення власного виживання; протистояння противнику, що бажає нав'язати свою волю; запобігання рецидивів агресії. Часто немає чіткої межі між нападаючою стороною і стороною, котра обороняється, бо обидві сторони знаходяться на межі відкритого прояву агресії, і яка з них почне атаку першою - справа випадку і прийнятої тактики. У таких випадках цілі війни обох сторін однакові - нав'язування своєї волі супротивникові з метою поліпшення свого довоєнного становища. В контексті цього, ознаками вітчизняної війни є: неспровокований напад; війна тільки на своїй території (вигнання ворога зі своєї території означає закінчення вітчизняної війни); можливість участі цивільного населення в боротьбі з окупантом (партизанський і підпільний рух); мета війни є примусити ворога піти з території країни.

Під час Другої світової війни фашисти створили майже 5 тис. концентраційних таборів, через які пройшло понад 20 млн. людей, з них більше 12 млн. було знищено.

Внаслідок голокосту (геноциду єврейського народу) загинуло понад 6 млн. євреїв, з них 1,5 млн. - діти. Геноцид циган забрав життя близько 600 тис. ромів.

Внаслідок окупації Китаю японськими військами з 1937 по 1945 рр. було знищено майже 40 млн. цивільного населення.

Проте і війська антигітлерівської коаліційні війська фактично вчиняли злочини проти цивільного населення. Так, внаслідок бомбардування американськими та англійськими літаками 13-15 лютого 1945 року німецького міста Дрезден воно було майже повністю зруйновано, при цьому загинуло понад 25 тис. мирних жителів. Під час масових бомбардувань Дрездена полум'я від будинків, які горіли, злилося в одну вогняну «форсунку» діаметром у кілометр і заввишки в багато сотень метрів.

В кінці Другої світової війни сталося найстрашніше застосування зброї проти цивільного населення - 6 і 9 серпня 1945 року військово-повітряні сили США здійснили атомне бомбардування японських міст Хіросіма та Нагасакі. Одразу і в перші години загинуло майже 250 тис. осіб, а під смертельне радіоактивне опромінення потрапило ще близько 250 тис. які померли протягом року.

Внаслідок правління червоних кхмерів на чолі з Пол Потом в Камбоджі в 1975-1978 рр. загинуло майже 3 млн. цивільного населення. Ці люди були вбиті ударами мотик, дубин, спалені, закопані живцем, розрізані на частини, зарізані за допомогою гострого листа цукрової пальми, отруєні, вбиті ударами струму, вони піддавалися тортурам з вириванням нігтів, були розчавлені гусеницями тракторів, кинуті на поталу крокодилам, у них вирізали печінку, яка слугувала їжею катам, маленьких дітей четвертували живими, підкидали в повітря і насаджували на багнети, били об стовбури дерев, жінок гвалтували і садили на коли.

Внаслідок війни на Сході України, що триває з квітня 2014 р., за даними волонтерських організацій вже загинуло близько 3 тис. учасників АТО (майже 9 тис. поранено) та понад 10 тис. цивільного населення (близько 20 тис. поранено). Майже 2 млн. людей стали біженцями. Проте, як повідомила 08.02.2015 р. у своєму недільному випуску німецька газета Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung, посилаючись на джерела в німецькій розвідці, число жертв конфлікту на Донбасі вже оцінюється в майже 50 тис. людей. Експерти зі спецслужб Німеччини повідомили видавництву, що Управління верховного комісару ООН по правам людини багатократно занижує оцінку числа загиблих серед цивільного населення, а сторони конфлікту - надають недостовірні данні по бойовим втратам.

Список використаної літератури

1. Безпека життєдіяльності. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк, С.О. Кононенко. - Перевидання, доповнене та перероблене. - Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард». - 2013. - 184 с.
2. Національні доповіді про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2004-2014 рр. [Елек. ресурс] - Режим доступу: <http://www.nms.gov.ua>.
3. Підручники UA [Елек. ресурс] - Режим доступу: https://pidruchniki.com/16330826/bzhd/bezpeka_lyudini_sotsialnomu_seredovischi

МОДЕЛЬ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

*Дендеберя О. А.
м. Полтава*

Зв'язок людини і природи споконвічний і безперервний. Людина у своїй природно-біологічній якості тепер уже є її органічний елемент, який взаємодіє з іншими елементами і впливає на них.

Думки про роль людства, яке на основі наукових знань перетворює природу на благо кожної людини, не покидали багатьох учених. У концентрованому вигляді вони сформульовані у ноосферній теорії В.І. Вернадського (1863-1945), згідно з якою